

Valnämnden

Valnämndens preliminära verksamhetsplan 2024 och internkontrollplan 2024

Förslag till beslut

1. Preliminär verksamhetsplan 2024 antas
2. Internkontrollplan för 2024 antas

Ärendebeskrivning

Valnämndens kansli har tagit fram ett förslag till preliminär verksamhetsplan för 2024, vilken föreslås antas av valnämnden. Efter det att kommunfullmäktige har beslutat om årsplan med budgetramar för 2024 ska valnämnden anta en definitiv verksamhetsplan med budget och internkontrollplan.

Den 9 juni 2024 genomförs val till Europaparlamentet, vilket innebär att det blir ett mer intensivt år inom valnämndens verksamhetsområde. Inför valdagen intensifieras valkansliets arbete med att bland annat rekrytering av röstmottagare samt att ordna med vallokaler och förtidsröstningslokaler. Säkerhetsfrågorna är viktiga och har blivit alltmer påtagliga i samband med genomförande av val. Valnämnden kommer under 2024 att fortsätta arbetet med att stärka förmågan att förebygga och hantera händelser.

Valnämnden räknar med en budget på 5,9 miljoner kronor för 2024 och 2,6 miljoner kronor för 2025.

Valkansliet föreslår att den preliminära verksamhetsplanen antas.

VALKANSLIET

Sabine Jensen
Utvecklare

Beslutet skickas till:
Kommunstyrelsen

Preliminär verksamhetsplan och internkontrollplan 2024

Valnämnden

Sammanfattning

Valnämndens uppdrag är begränsat till att fullgöra kommunens uppgifter vid genomförande av val och folkomröstningar. Val till Riksdag- kommun- och regionfullmäktige genomförs vart fjärde år och val till Europaparlamentet genomförs vart femte år. Det innebär att uppdragets omfattning varierar stort mellan olika verksamhetsår. Utöver de planerade allmänna valen kan beslut om extraval, omval och folkomröstningar fattas.

Såväl extraval som omval ska genomföras inom tre månader från det att beslutet har tagits, vilket innebär en mycket kort planeringstid för valnämnden. Under senare år har ett antal kommunala folkomröstningar genomförts vid andra tillfällen än i samband med val. Valnämnden behöver ha god beredskap för att med kort varsel kunna genomföra extra val, omval och kommunala folkomröstningar.

Säkerhetsfrågorna är viktiga och har blivit alltmer påtagliga i samband med genomförande av val. Valnämnden kommer under 2024 att fortsätta arbetet med att stärka förmågan att förebygga och hantera händelser.

Nämndens uppdrag

Valnämndens uppdrag är att fullgöra kommunens uppgifter vid genomförande av val och folkomröstningar. Valnämnden ska se till att den som vill rösta har goda förutsättningar att göra det på ett tryggt, rättssäkert och effektivt sätt. Det är av stor vikt att förtroendet för valnämndens opartiskhet vid genomförandet av val och folkomröstningar upprätthålls. Valnämnden ska därför inte ha något demokratifrämjande uppdrag eller på något sätt medverka i valrörelsen.

Verksamhetens förutsättningar

Valnämndens uppdrag skiljer sig åt från övriga nämnder, dels för att det är väldigt begränsat, dels för att uppdragets omfattning varierar stort mellan olika verksamhetsår. Valnämndens möjlighet att bidra till att stärka kommunens strategiska mål och andra kommungemensamma mål och åtaganden är därför begränsat.

Under 2024 genomförs val till Europaparlamentet. Det innebär att det blir ett mer intensivt år inom valnämndens verksamhetsområde, även om valplaneringen har påbörjats redan under 2023.

Valdagen för valet till Europaparlamentet är den 9 juni 2024. I Eskilstuna kommun är traditionen att gymnasieskolornas studentdag är förlagd på en lördag, i det här fallet är studenten planerad till den 8 juni, det vill säga dagen före valdagen. Valnämnden ser potentiella utmaningar med att de två händelserna är förlagda under samma helg. Det är bland annat utifrån en ökad belastning på säkerhetsfunktioner men även kring rekryteringen av röstmottagare, och påverkan på andra centrala roller inom kommunorganisationen. Arbetet med att planera genomförandet valet på ett säkert sätt med de förutsättningar som finns kommer att fortsätta under valperioden 2024.

Den 12 april 2023 genomfördes en första beräkning av antalet röstberättigade inför valet till Europaparlamentet 2024. För Eskilstuna kommun uppgick antalet till 79 812 röstberättigade.

I samband med ökat fokus på att valet genomförs korrekt, tryggt och säkert har förutsättningarna för uppdraget som röstmottagare förändrats. Arbetet med att rekrytera röstmottagare och andra valfunktionärer har påbörjats under hösten/vintern 2023 och fortsätter under valperioden 2024.

Rekryteringsprocessen har setts över för att på bästa sätt hitta ett lämpligt urval till de olika uppdrag som förekommer, med valnämndens inriktningsbeslut kring rekrytering och bemanning som grund. Under våren kommer rekryteringsarbetet att fortsätta för att säkerställa en god bemanning under valperioden. För att skapa en trygghet i uppdraget kommer röstmottagarna att förberedas genom exempelvis utbildning och användandet effektiva kommunikationskanaler.

I samband med valet används en större mängd lokaler runt om i kommunen till bland annat röstmottagning. I första hand använder valnämnden kommunala lokaler där det är möjligt, vilket är fördelaktigt utifrån olika aspekter, såväl ekonomiska som säkerhetsmässiga. Även tillgänglighet och möjlighet till delaktighet i samhället för personer med funktionsnedsättning är en central fråga i samband med val. Ett viktigt uppdrag och en stor utmaning för valnämnden är att se till att vallokaler och förtidsröstningslokaler är tillgängliga för väljare med funktionsnedsättning.

För att kunna hantera den stora mängden material som krävs för att genomföra ett val pågår ett arbete med att se över valnämndens förrådslösning. Det arbetet kommer att fortsätta under våren 2024 för att underlätta transporter av material till och från lokaler, kunna ha en god beredskap för eventuellt omval/extraval, samt säkerställa en skyddsvärd hantering av materialet under mellanvalsperioder.

Den nationella vallagsutredningen föreslår ett antal förändringar i vallagen, vilka syftar till att kunna tillämpas vid kommande val. Valnämnden behöver följa utvecklingen och vara beredd att införa nya rutiner när detta blir aktuellt.

Omvärldsfaktorer som påverkar verksamheten utgörs bland annat av:

- Befolkningsutvecklingen
- Ökat säkerhetsfokus
- Valmyndighetens vägledningar kring valarbetet

Hållbar utveckling

4-årigt strategiskt mål - Klimatsmart

1-årig inriktning

Minskade utsläpp från transporter och resor

I samband med valets genomförande sker många transporter av bland annat valmaterial men också många resor för röstmottagare. Möjligheterna att minska utsläppen finns till exempel genom en god körplanering för att undvika onödiga transporter, samt genom att till exempel placera röstmottagare i närheten av bostaden för att minska antalet resor.

4-årigt strategiskt mål - Stärkt beredskap

1-årig inriktning

Beredskapen ska stärkas och utvecklas

Valets genomförande ska kännetecknas av ett kvalificerat valsäkerhetsarbete som består bland annat av att identifiera risker och sårbarheter samt se över nuvarande verksamhetsskyddsanalys. Valorganisationens förmåga att kunna förebygga och hantera händelser ska stärkas.

Effektiv organisation

4-årigt strategiskt mål - Ökad utvecklingstakt

1-årig inriktning

Prioritera verksamhetsutveckling på ett systematiskt och strukturerat sätt

Utveckla rutiner och arbetssätt med stöd av digitalisering där det är möjligt. Befintliga verksamhetssystem utnyttjas och används på ett effektivt sätt som ett stöd i genomförandet av valarbetets olika processer.

4-årigt strategiskt mål - Stabil ekonomi

Kostnadseffektivitet i samband med lokalplanering

I samband med val används ett stort antal lokaler som vallokaler och förtidsröstningslokaler. Det finns flera fördelar för valnämnden att använda kommunala lokaler där det är möjligt, bland annat på grund av att förhyrning av externa lokaler i regel innebär en ökad lokalkostnad.

Driftbudget

Valnämndens kostnader varierar stort mellan olika år och är förstas störst under valår, vilket behöver beaktas i kommunens planering. Valnämndens särskilda uppdrag, avvikande budgetförutsättningar och förvaltningsorganisation innebär också att valnämnden i stor utsträckning bör undantas generella sparbetning och kommunövergripande effektiviseringar.

Valnämnden räknar med en budget på 5,9 miljoner kronor för 2024 och 2,6 miljoner kronor för 2025.

Intern styrning och kontroll

Nämnder och bolagsstyrelser ansvarar för att säkerställa intern styrning och kontroll inom sitt verksamhetsområde i enlighet med kommunkoncernens riktlinjer och anvisningar. Den interna styrningen och kontrollen är ett redskap att förebygga och hantera risker, utveckla verksamhet och genom uppföljning säkerställa regelefterlevnad. Syftet är att skapa förutsättningar och säkra mål, ekonomi och förtroende för kommunkoncernens verksamheter. Nämndens internkontrollplan för år 2024 ligger som en bilaga till nämndens verksamhetsplan.

Effektiv organisation

Stabil ekonomi

Risk för att attestreglemente inklusive tillämpningsanvisningar inte efterlevs p g a dålig anpassning till arbetssätt och systemstöd vilket kan leda till att ekonomiska transaktioner attesteras på ett felaktigt sätt.

Hantera risk?	Riskvärde	Sannolikhet	Konsekvens
Ja	4	2	2

Kontrollmoment: Kontroll av samtliga fakturor genomförs under 2024 inför delårsrapport 2.